

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TỰ ĐÁNH GIÁ TẠI CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN BA VÌ, THÀNH PHỐ HÀ NỘI THEO QUY ĐỊNH VỀ KIỂM ĐỊNH CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC

Nguyễn Ngọc Đại
Hiệu trưởng trường Trung học Cơ sở Ba Trại

Tóm tắt: Bài báo tập trung làm rõ cơ sở lý luận, phân tích thực trạng và đề xuất một số biện pháp quản lý hoạt động tự đánh giá tại các trường trung học cơ sở (THCS) huyện Ba Vì, thành phố Hà Nội theo quy định kiểm định chất lượng giáo dục (KDCLGD). Kết quả khảo sát tại 15 trường THCS cho thấy công tác quản lý hoạt động tự đánh giá đã đạt được một số kết quả tích cực nhưng vẫn còn nhiều bất cập như nhận thức chưa đầy đủ, quy trình triển khai thiếu đồng bộ, việc ứng dụng công nghệ thông tin còn hạn chế. Dựa trên các nguyên tắc đảm bảo tính pháp lý, hiệu quả và khả thi, bài báo đề xuất năm biện pháp cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động tự đánh giá, qua đó góp phần cải tiến chất lượng giáo dục và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục phổ thông hiện nay.

Từ khóa: quản lý giáo dục, tự đánh giá, kiểm định chất lượng giáo dục, trung học cơ sở, Ba Vì

MANAGING SELF-ASSESSMENT ACTIVITIES IN LOWER SECONDARY SCHOOLS OF BA VI DISTRICT, HANOI CITY, IN ACCORDANCE WITH REGULATIONS ON EDUCATIONAL QUALITY ACCREDITATION

Nguyen Ngoc Dai
Principal of Ba Trại Secondary School

Abstract: This article focuses on clarifying the theoretical basis, analyzing the current situation, and proposing several management measures for the self-assessment activities at lower secondary schools (LSS) in Ba Vì district, Hanoi city, in accordance with the regulations on educational quality accreditation (EQA). The survey results from 15 LSS show that the management of self-assessment activities has achieved some positive outcomes but still faces many shortcomings, such as incomplete awareness, unsynchronized implementation processes, and limited application of information technology. Based on the principles of ensuring legality, effectiveness, and feasibility, the article proposes five specific measures to enhance the management efficiency of self-assessment activities, thereby contributing to the improvement of educational quality and meeting the current requirements for reforming general education.

Keywords: educational management, self-assessment, educational quality accreditation, lower secondary education, Ba Vì

Nhận bài: 03/06/2025

Phản biện: 25/06/2025

Duyệt đăng: 29/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, việc đảm bảo và kiểm định chất lượng giáo dục đã trở thành một yêu cầu bắt buộc trong hệ thống giáo dục quốc dân. Tự đánh giá được xem là khâu đầu tiên và có vai trò quyết định trong quy trình kiểm định chất lượng giáo dục, giúp các cơ sở giáo dục tự nhìn nhận, phân tích toàn diện các hoạt động của mình để xác định điểm mạnh, điểm yếu và đề xuất kế hoạch cải tiến phù hợp. Theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo tại Thông tư số 18/2018/TT-BGDĐT và Thông tư số 22/2024/TT-BGDĐT, tự đánh giá là yêu cầu bắt buộc đối với các trường phổ thông trong quá trình đăng ký kiểm định và công nhận đạt chuẩn quốc gia.

Thực tiễn triển khai hoạt động tự đánh giá tại các trường trung học cơ sở (THCS) trên cả nước cho thấy, bên cạnh những đơn vị thực hiện tốt thì vẫn còn nhiều cơ sở giáo dục gặp khó khăn trong việc tổ chức và quản lý hoạt động này. Nguyên nhân chủ yếu xuất phát từ nhận thức chưa đầy đủ, năng lực thực hiện còn hạn chế, thiếu tài liệu hướng dẫn cụ

thể hoặc chưa có sự chỉ đạo chặt chẽ từ cấp quản lý. Đặc biệt, tại một số địa phương có điều kiện kinh tế - xã hội còn khó khăn như huyện Ba Vì (thành phố Hà Nội), hoạt động tự đánh giá vẫn mang tính hình thức, chưa thực sự trở thành công cụ cải tiến chất lượng nội sinh của nhà trường.

Trong bối cảnh đó, việc nghiên cứu thực trạng và đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động tự đánh giá tại các trường THCS huyện Ba Vì theo quy định kiểm định chất lượng giáo dục là cần thiết và có ý nghĩa thực tiễn sâu sắc. Kết quả nghiên cứu không chỉ góp phần nâng cao chất lượng quản trị nhà trường mà còn hỗ trợ các cơ quan quản lý giáo dục cấp huyện trong việc ban hành chính sách chỉ đạo, hướng dẫn và kiểm tra phù hợp, qua đó thúc đẩy quá trình cải tiến và phát triển bền vững chất lượng giáo dục phổ thông trên địa bàn.

II. CƠ SỞ LÝ LUẬN

Tự đánh giá là quá trình các cơ sở giáo dục căn cứ vào bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng do Bộ

Giáo dục và Đào tạo ban hành để phân tích, đánh giá toàn diện các hoạt động của nhà trường, từ đó xác định mức độ đạt được, phát hiện điểm mạnh – điểm yếu và xây dựng kế hoạch cải tiến. Đây là nội dung bắt buộc và có ý nghĩa then chốt trong chu trình kiểm định chất lượng giáo dục, nhằm thúc đẩy các cơ sở giáo dục phát triển theo hướng bền vững, tự chủ và có trách nhiệm giải trình (Nguyễn Thị Hạnh, 2018; Phạm Mạnh Hùng, 2021).

Theo Thông tư số 18/2018/TT-BGDĐT ngày 22/8/2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo (sau này được cập nhật bởi Thông tư số 22/2024/TT-BGDĐT), quá trình tự đánh giá tại trường trung học cơ sở bao gồm bảy bước: thành lập hội đồng tự đánh giá, xây dựng kế hoạch, thu thập và xử lý minh chứng, đánh giá mức độ đạt tiêu chí, viết báo cáo tự đánh giá, công bố kết quả và triển khai hoạt động cải tiến. Trong đó, quản lý hoạt động tự đánh giá giữ vai trò trung tâm, quyết định tính hiệu quả, tính thực chất và tính bền vững của toàn bộ quá trình này.

Quản lý hoạt động tự đánh giá được hiểu là quá trình tác động có mục tiêu, có kế hoạch và có tổ chức của chủ thể quản lý nhằm tổ chức, điều hành và giám sát toàn bộ quá trình tự đánh giá theo các yêu cầu và quy định của cơ quan quản lý giáo dục. Các nội dung quản lý cốt lõi bao gồm: xây dựng kế hoạch; tổ chức triển khai; phân công nhiệm vụ cho hội đồng; hướng dẫn thu thập và phân tích minh chứng; chỉ đạo viết báo cáo; tổ chức công bố kết quả và sử dụng kết quả TĐG để cải tiến chất lượng giáo dục (Nguyễn Công Khanh, 2020; Nguyễn Văn Cường, 2019).

Ngoài ra, hoạt động quản lý này chịu tác động của nhiều yếu tố khách quan và chủ quan như: trình độ, nhận thức và kỹ năng nghề nghiệp của đội ngũ; điều kiện cơ sở vật chất – kỹ thuật; mức độ ứng dụng công nghệ thông tin; sự hỗ trợ chính sách từ cấp trên; và môi trường văn hóa tổ chức. Các nghiên cứu của Đặng Thành Hưng (2017) và Phạm Xuân Quang (2021) đều nhấn mạnh vai trò của môi trường làm việc dân chủ, tính công khai minh bạch và tinh thần hợp tác nội bộ trong nâng cao hiệu quả quản lý tự đánh giá tại các cơ sở giáo dục phổ thông.

Tóm lại, quản lý hoạt động tự đánh giá là một bộ phận hữu cơ trong công tác quản trị chất lượng trường học. Khi được thực hiện một cách bài bản, khoa học và thích ứng với điều kiện thực tế, công

tác này sẽ góp phần thúc đẩy quá trình cải tiến chất lượng liên tục và phát triển văn hóa chất lượng tại các trường trung học cơ sở.

III. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Bài báo sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu để hệ thống hóa cơ sở lý luận về quản lý hoạt động tự đánh giá trong trường phổ thông, trên cơ sở các văn bản quy phạm pháp luật và công trình nghiên cứu có liên quan (Nguyễn Thị Hạnh, 2018; Cohen et al., 2007).

Đồng thời, phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi được triển khai với 150 cán bộ quản lý, giáo viên và nhân viên tại 15 trường THCS huyện Ba Vì nhằm thu thập dữ liệu thực trạng. Phiếu hỏi được xây dựng dựa trên các nội dung quản lý hoạt động tự đánh giá theo Thông tư số 18/2018/TT-BGDĐT.

Dữ liệu định lượng được xử lý bằng phần mềm SPSS, kết hợp với phỏng vấn sâu và quan sát nhằm kiểm chứng, bổ sung và phân tích định tính. Việc kết hợp các phương pháp giúp đảm bảo độ tin cậy và tính thực tiễn cho kết quả nghiên cứu.

IV. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TỰ ĐÁNH GIÁ TẠI CÁC TRƯỜNG THCS HUYỆN BA VÌ, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Trong công tác xây dựng kế hoạch tự đánh giá, nhiều trường chưa có kế hoạch riêng biệt, hoặc kế hoạch được xây dựng nhưng thiếu tính cụ thể, chưa phân công rõ người phụ trách từng tiêu chí. Việc tổ chức hội đồng tự đánh giá còn mang tính hình thức; phân công nhiệm vụ chưa hợp lý, dẫn đến chồng chéo hoặc bỏ sót nội dung.

Quá trình thu thập và xử lý minh chứng gặp nhiều khó khăn. Minh chứng thu thập còn rời rạc, thiếu hệ thống lưu trữ khoa học, chủ yếu lưu bản cứng. Nhiều trường chưa khai thác hiệu quả công nghệ thông tin trong quá trình này. Việc viết báo cáo tự đánh giá chủ yếu dựa theo mẫu, chưa phản ánh đúng thực trạng nhà trường; nhiều báo cáo còn thiếu minh chứng cụ thể hoặc chưa nêu rõ kế hoạch cải tiến.

Công tác kiểm tra, giám sát hoạt động tự đánh giá trong nội bộ nhà trường còn yếu. Một số trường chưa có cơ chế kiểm tra độc lập hoặc chưa tổ chức đánh giá nội bộ định kỳ. Kết quả tự đánh giá chưa thực sự được sử dụng làm cơ sở cho cải tiến hoạt động dạy học và quản lý.

Nguyên nhân của những hạn chế nêu trên chủ yếu do: năng lực thực hiện tự đánh giá của đội ngũ

chưa đồng đều; điều kiện cơ sở vật chất và thiết bị công nghệ còn thiếu; sự phối hợp giữa các bộ phận trong trường còn lỏng lẻo; thiếu sự hướng dẫn, hỗ trợ chuyên môn từ cơ quan quản lý cấp trên.

Thực trạng này cho thấy, việc quản lý hoạt động tự đánh giá tại các trường THCS huyện Ba Vì cần được điều chỉnh theo hướng bài bản, có hệ thống, chú trọng nâng cao nhận thức và năng lực đội ngũ, cải thiện điều kiện triển khai, tăng cường giám sát và gắn chặt với các kế hoạch cải tiến chất lượng giáo dục.

V. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG TỰ ĐÁNH GIÁ TẠI CÁC TRƯỜNG THCS HUYỆN BA VÌ, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Dựa trên cơ sở lý luận và kết quả khảo sát thực trạng, bài báo đề xuất năm biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động tự đánh giá tại các trường trung học cơ sở huyện Ba Vì:

Biện pháp 1. Tổ chức các hoạt động tuyên truyền nâng cao nhận thức cho CBQL, GV, NV về ý nghĩa và vai trò của hoạt động TĐG trường THCS theo quy định về KĐCLGD. Biện pháp này nhằm mục tiêu làm rõ tầm quan trọng của hoạt động tự đánh giá (TĐG) trong quá trình nâng cao chất lượng giáo dục và đáp ứng yêu cầu kiểm định. Nhiều cán bộ quản lý, giáo viên và nhân viên hiện vẫn còn mơ hồ, thiếu quan tâm hoặc chưa nhận thức đầy đủ về TĐG, coi đây là hoạt động hình thức, đối phó. Vì vậy, cần tổ chức các hoạt động tuyên truyền thường xuyên như hội thảo, tập huấn, sinh hoạt chuyên đề, đăng tải tài liệu trên website trường để cập nhật kiến thức và tăng cường hiểu biết. Nội dung tuyên truyền cần nhấn mạnh vai trò thiết yếu của TĐG trong việc xác định thực trạng chất lượng giáo dục, phát hiện điểm mạnh, điểm yếu và xây dựng kế hoạch cải tiến phù hợp. Đồng thời, tuyên truyền cũng góp phần thay đổi tư duy quản lý và giảng dạy, thúc đẩy trách nhiệm và sự chủ động tham gia của toàn thể đội ngũ nhà trường trong quá trình đảm bảo chất lượng. Đây là điều kiện tiên quyết để triển khai hiệu quả các bước tiếp theo trong quy trình tự đánh giá và kiểm định chất lượng giáo dục.

Biện pháp 2. Xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động TĐG tại các trường THCS theo quy định về KĐCLGD phù hợp với tình hình thực tiễn của nhà trường. Biện pháp này nhấn mạnh vai trò then chốt của việc lập kế hoạch trong quản lý hoạt động tự đánh giá (TĐG).

Một kế hoạch TĐG bài bản, phù hợp với điều kiện cụ thể của từng nhà trường sẽ giúp triển khai các bước tự đánh giá một cách khoa học, có hệ thống và đạt hiệu quả cao. Thực tế cho thấy, nhiều trường còn lúng túng trong khâu lập kế hoạch, thiếu tính khả thi, phân công chưa rõ ràng, dẫn đến quá trình thực hiện bị chậm tiến độ hoặc thiếu đồng bộ. Việc xây dựng kế hoạch cần được thực hiện theo đúng hướng dẫn của Bộ Giáo dục và Đào tạo, trong đó xác định rõ mục tiêu, nội dung công việc, thời gian thực hiện, người phụ trách và các nguồn lực hỗ trợ. Kế hoạch cần được thảo luận dân chủ trong tập thể, đặc biệt có sự tham gia của các tổ chuyên môn, tổ chức đoàn thể để đảm bảo tính toàn diện và khả năng thực thi. Sau khi phê duyệt, nhà trường cần tổ chức triển khai kế hoạch một cách nghiêm túc, có theo dõi, điều chỉnh linh hoạt tùy theo tình hình thực tiễn.

Biện pháp 3. Chỉ đạo các bộ phận và cá nhân thực hiện tốt hoạt động thu thập, xử lý, phân tích minh chứng và viết báo cáo TĐG. Biện pháp này tập trung vào khâu kỹ thuật và chuyên môn cốt lõi trong quy trình tự đánh giá. Việc thu thập, xử lý và phân tích minh chứng có vai trò quyết định đến chất lượng và độ tin cậy của báo cáo TĐG. Tuy nhiên, nhiều trường còn gặp khó khăn do chưa có sự chỉ đạo chặt chẽ, thiếu hướng dẫn cụ thể, phân công chưa rõ ràng và thiếu kỹ năng phân tích dữ liệu. Do đó, hiệu trưởng và hội đồng TĐG cần chỉ đạo các bộ phận, cá nhân thực hiện nghiêm túc, đúng quy trình, đảm bảo minh chứng được thu thập đầy đủ, khách quan, cập nhật và có hệ thống. Báo cáo TĐG cần thể hiện rõ thực trạng nhà trường, chỉ ra điểm mạnh – yếu và định hướng cải tiến phù hợp.

Biện pháp 4. Tổ chức tăng cường kiểm tra, giám sát định kỳ và thường xuyên hoạt động TĐG tại các trường THCS theo quy định về KĐCLGD. Để đảm bảo hoạt động tự đánh giá diễn ra nghiêm túc, đúng quy trình và đạt hiệu quả thực chất, nhà trường cần thiết lập cơ chế kiểm tra – giám sát chặt chẽ. Việc kiểm tra không chỉ dừng ở việc đánh giá kết quả mà còn theo dõi toàn bộ quá trình triển khai, phát hiện sớm những sai sót, vướng mắc và có giải pháp điều chỉnh kịp thời. Hoạt động giám sát nên được tiến hành định kỳ theo kế hoạch cũng như đột xuất khi cần thiết, kết hợp cả tự kiểm tra nội bộ và giám sát từ cấp trên. Qua đó, giúp tăng cường trách nhiệm, tính kỷ luật và tinh thần cầu thị

trong việc thực hiện tự đánh giá tại mỗi nhà trường.

Biện pháp 5. Thúc đẩy sự phối hợp giữa các bộ phận trong trường tham gia thực hiện hoạt động TĐG. Tự đánh giá là hoạt động mang tính tổng thể, cần sự tham gia đồng bộ của nhiều lực lượng trong nhà trường. Biện pháp này nhấn mạnh đến việc xây dựng cơ chế phối hợp hiệu quả giữa các tổ chuyên môn, tổ văn phòng, các đoàn thể và cá nhân. Hiệu trưởng cần phân công nhiệm vụ hợp lý, tạo điều kiện để các bộ phận hỗ trợ lẫn nhau, chia sẻ thông tin và phối hợp thực hiện từng bước trong quy trình TĐG. Sự phối hợp chặt chẽ sẽ góp phần tiết kiệm thời gian, nâng cao chất lượng minh chứng, tính thống nhất trong báo cáo và hiệu quả triển khai toàn diện của hoạt động tự đánh giá trong nhà trường.

V. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Quản lý hoạt động tự đánh giá là một nội dung quan trọng trong quản lý chất lượng trường học, đặc biệt trong bối cảnh đổi mới giáo dục phổ thông hiện nay. Kết quả khảo sát tại các trường trung học cơ sở huyện Ba Vì cho thấy hoạt động tự đánh giá đã được triển khai bước đầu, song còn nhiều hạn chế về nhận thức, tổ chức thực hiện, thu thập minh chứng, ứng dụng công nghệ thông tin và kiểm tra nội bộ. Nguyên nhân chủ yếu đến từ năng lực đội ngũ chưa đồng đều, thiếu hướng dẫn chuyên môn cụ thể và sự phối hợp chưa hiệu quả giữa các lực lượng trong nhà trường.

Trên cơ sở đó, bài báo đề xuất năm biện pháp quản lý mang tính khả thi, bao gồm: tuyên truyền

nâng cao nhận thức cho đội ngũ; xây dựng kế hoạch TĐG chất lượng giáo dục phù hợp với tình hình thực tiễn của nhà trường; tổ chức thu thập minh chứng hiệu quả; đổi mới kiểm tra giám sát; và tăng cường phối hợp các lực lượng trong và ngoài nhà trường. Việc triển khai đồng bộ các biện pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động tự đánh giá, từ đó thúc đẩy chất lượng giáo dục toàn diện tại các cơ sở giáo dục phổ thông.

Để nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động tự đánh giá tại các trường trung học cơ sở, bài báo kiến nghị các cơ quan quản lý giáo dục, đặc biệt là Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện Ba Vì, cần tăng cường tổ chức tập huấn chuyên sâu, xây dựng bộ công cụ hướng dẫn thực hành tự đánh giá phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Đồng thời, cần có chính sách hỗ trợ về hạ tầng công nghệ, cơ sở vật chất và tài chính nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho các nhà trường ứng dụng công nghệ thông tin trong quá trình thu thập minh chứng, viết báo cáo và lưu trữ dữ liệu. Về phía các trường học, cần thay đổi cách tiếp cận, xem tự đánh giá không chỉ là yêu cầu mang tính thủ tục, mà là công cụ thiết yếu để cải tiến chất lượng, phát triển văn hóa chất lượng và chuẩn bị tốt cho công tác đánh giá ngoài. Việc xây dựng cơ chế phối hợp hiệu quả giữa các bộ phận trong nhà trường và huy động sự tham gia của các lực lượng xã hội cũng cần được chú trọng, nhằm bảo đảm tính khách quan, toàn diện và bền vững của hoạt động tự đánh giá.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education (6th ed.)*. Routledge.
- Đặng, T. H. (2017). Văn hóa chất lượng trong giáo dục phổ thông – Nhận diện và phát triển. *Kỷ yếu Hội thảo quốc gia về đảm bảo chất lượng giáo dục*.
- Nguyễn, C. K. (2020). Quản lý hoạt động tự đánh giá trong trường THCS. *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, (22), 41–46.
- Nguyễn, T. H. (2018). *Tự đánh giá trong trường phổ thông – Lý luận và thực tiễn*. NXB Đại học Sư phạm.
- Nguyễn, V. C. (2019). *Kiểm định chất lượng và tự chủ trường học*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Phạm, M. H. (2021). Đảm bảo và kiểm định chất lượng giáo dục phổ thông. *Tạp chí Quản lý Giáo dục*, (8), 33–38.
- Phạm, X. Q. (2021). Nâng cao hiệu quả tự đánh giá trong bối cảnh đổi mới giáo dục phổ thông. *Tạp chí Giáo dục*, (497).
- Thông tư số 18/2018/TT-BGDĐT (ngày 22/8/2018) của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Quy định kiểm định chất lượng giáo dục và công nhận đạt chuẩn quốc gia đối với cơ sở giáo dục phổ thông.
- Thông tư số 22/2024/TT-BGDĐT (ngày 01/6/2024) của Bộ Giáo dục và Đào tạo về sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 18/2018/TT-BGDĐT.